

KEREITI

3

TATAISO YA
TITJHERE

Platinum

Bokgoni ho tsa Bophelo

C. Gleeson-Baird • Z. Mahomed • L. Moodley • L. Shaw

Platinum Bokgoni ho tsa Bophelo Kereiti ya 3 Tataiso ya Titjhere

Maskew Miller Learning
10 Freedom Way, Milnerton, Cape Town, 7441

© Maskew Miller Learning (Pty) Ltd 2025

Ditokelo tsohle di sirelleditswe. Ha ho karolo ya kgatiso ena e ka hatsiwanng, ya bolokwa mokgweng oo e ka hlahiswanng hape ho ona, kapa ya phatlalatswa sebopehong sefe kapa sefe, ka tsela efe kapa efe (elektroniki, ka motjhine, ka kgatiso kapa ka mokgwa o mong o sele) ntle le ho re ho fumanwe pele tumello e ngotsweng fatshe ya monga ditokelo tse sirelleditsweng.

Ho kopa tumello ya ho hlahisa hape kapa ho fetola karolo efe feela ya phatlalatso ena, ka kopo ikopantshe le sehlopha sa Ditokelo le Ditumellano ho 021 532 6000 kapa o ka romela emeili ho rightsgranting@mml.co.za. Ho tlaleha tlolo ya molao, ka kopo romella emeile ho copyright@mml.co.za

E hatsitswe la X ka 20XX

ISBN 978-1-779-83497-3
ePDF ISBN 978-1-834-98198-7

Mophatlalatsi: Allison Staals
Mohlophisi ya tshwereng: Ru Bailey
E hlophisitswe ke: Jacobeth Hlahane
Moralo wa bokantle ba buka ka: MML Visual Design
Setshwantsho sa bokantle ka: MML Visual Design
Moralo wa buka ka: MML Visual Design
Botaki ka: MML Design Studio; Karien Barnes
Tlhophiso ya mongolo ka: JSquare Studio
E hatsitswe ke :

Diteboho

Mongodi le mohatise ba leboha tshebediso ya ditshwantsho ho tswa ho:

Shutterstock:

p251, Chase D'animull; p279a, parinya wetchasan; p279b, maksin_priestess; p279c, KRPD; 279d, Real Vector; p282a, parinya wetchasan; p282b, KRPD; p282c, maksin_priestess; p282d, Real Vector; p398, Jeroen van den Broek

Tafole ya dikateng

Tshebediso

Tshebediso Ya Letoto.....6

Kotara ya 1

Sehlooho 1 Ka nna26

Ntho e makatsang ya nakong fetileng
bophelong ba ka.....31
Tokiso.....39
Memorandamo.....43

Sehlooho 2 Maikutlo44

Dintho tse nthabisang.....48
Dintho tse etsang hore ke hloname.....49
Ho eellwa maikutlo.....51
Ditsela tse nepahetseng tsa ho hlahisa
maikutlo a rona.....54
Ho kopa tshwarelo – Ka moo o ka
ikopelang tshwarelo.....57
Tokiso.....63
Katoloso.....65
Memorandamo.....67

Sehlooho 3 Tshireletso ya bophelo bo botle68

Ditlwaelo tsa motheo tsa thuso ya pele
maemong a kang ho tswa
mokola, ho longwa ke diphoofolo, ho
sehwa le ho tjha.....72
Mokola le ho longwa ke diphoofolo.....75
Maqeba a ho sehwa le ho tjha.....75
Dintho tsa motheo tsa bophelo bo botle
le bohleweki.....77
Tokiso.....84
Katoloso.....85
Memorandamo.....87

Sehlooho sa 4 Ho boloka mmele wa ka o

sireletsehile.....88

Ha se motho e mong le e mong eo re
bolokehileng ha re na le yena.....92
Melao ya ho boloka mmele wa ka o
sireletsehile.....95
Ho tshepa maikutlo a "E" le "Tjhe".....99
Kamoo o ka reng "TJHE" mofuteng ofe
kapa ofe wa tlhekefetso.....102
Ka moo o ka tlalehang tlhekefetso.....104
Tokiso.....111

Katoloso.....113
Memorandamo.....114

Sehlooho 5 Ditokelo le boikarabelo.....115

Ditokelo le maikarabelo tsa moithuti.....120
Ditokelo le maikarabelo lapeng.....121
Ditokelo le maikarabelo sekolong.....122
Ditokelo le maikarabelo setjhabeng
sa rona.....123
Ditokelo le maikarabelo sebakeng sa rona.....125
Matsatsi a bodumedi le a mang a
kgethehileng.....126
Tokiso.....132
Katoloso.....134
Memorandamo.....138

Tekanyetso ya semmuso

Kotara ya 1.....139

Kotara ya 2

Sehlooho sa 6 Ho ja ka tsela ya bophelo

bo botle.....146

Dihlopha tsa dijo.....151
Divithamine – ditholwana le meroho tse
foeshe.....153
Dikhabohaedreite – borotho, poone, papa..154
Dihlahiswa tsa lebese – lebese, tjhisi le
yokatee.....158
Dijo tse lekantsweng phepo.....161
Tokiso.....167
Katoloso.....169
Memorandamo.....173

Sehlooho sa 7 Dikokonyana.....175

Dibopeho tse mabapi le dikokonyana.....179
Dikokonyana tse fapaneng – jwalo ka
tshintshi, monwang,
kokonyana, kgo labolokwe.....182
Ka moo dikokonyana di re thusang.....184
Dikokoanyana tse kotsi.....187
Tokiso.....195
Katoloso.....197
Memorandamo.....199

Sehlooho sa 8 Mabidi a Bophelo.....200

Lebidi la bophelo ke eng.....204
Lebidi la bophelo la senqanqana.....208
Lebidi la bophelo ba nonyana (kgoho).....211

Tokiso	218
Katoloso	219
Memorandamo	221
Sehlooho sa 9 Ho ntjhafatsa	222
Ho etsahalang ka matlakala a rona?	226
Ho sebedisa hape	228
Ho ntjhafatsa	229
Ho fokotsa	231
Ke eng e ke keng ya ntjhafatswa?	233
Ho ntjhafatsa lapeng le sekolong	234
Ho etsa moitedi ka dintho tse bolang	235
Ho sebedisa metsi hape	237
Matsatsi a bodumedi le a mang a kgethehileng	238
Tokiso	245
Katoloso	247
Memorandamo	249
Tekanyetso ya semmuso Kotara ya 2	250
Kotara ya 3	
Sehlooho sa 10 Polokeho ya Setjhaba	259
Dibaka tse kotsi ho bapalla ho tsona	263
Ho palama diterene le ditekesi ka polokeho	267
Dikotsi tsa motlakase	270
Dintho tse tjhefo le tse hotelang	272
Matshwao a re hlokomedisang ka kotsi	274
Tokiso	279
Katoloso	280
Memorandamo	282
Sehlooho 11 Tshilafatso	283
Tshilafatso ke eng?	286
Mefuta e fapaneng ya tshilafatso	286
Ditlamorao tsa tshilafatso bathong	289
Ditlamorao tsa tshilafatso tikolohong	290
Tokiso	297
Katoloso	299
Memorandamo	303
Sehlooho sa 12	
Ka moo batho ba neng ba phela mehleng ya kgale	305
Ka moo batho ba neng ba phela mehleng ya kgale	307

Dintho tse neng di sebediswa ke ba lelapa leno le baahi ba seng ba hodile	311
Ditshwantsho le difoto tsa mehleng ya kgale	313
Ka moo batho ba neng ba phela mehleng eo le ka moo ba phelang hona jwale	315
Tokiso	319
Katoloso	320
Memorandamo	322

Sehlooho sa 13 Sepakapaka 323

Dinaledi le dipolanete – ke eng	330
Mabitso a dipolanete	331
Ditheleskoupe	332
Leeto la sepakapakeng	332
Disathalaete le tlhahisoleseding eo re e fumanang	336
Tokiso	342
Katoloso	344
Memorandamo	347
Tekanyetso ya semmuso Kotara ya 3	348

Kotara ya 4

Sehlooho sa 14

Dihlahiswa le Ditshebetso 353

Seo re se fumanang ho tswa dimeleng	356
Tshebetso – Ho tswa ho mmoba ho ya tswekereng	357
Seo re se fumanang ho tswa Mobung	358
Tshebetso – Ho tloha ho letsopa ho ba ditene	359

Sehlooho sa 15

Dikoduwa le seo re tlamehang ho se etsa 362

Mefuta ya dikoduwa	366
Merwallo	366
Mollo	368
Dintho tse ding	369
Ho reketla ha lefatshe	370
Tokiso	375
Katoloso	377
Memorandamo	380

**Sehlooho sa 16 Diphoofole le dibopuwa
tse re thusang 381**

Diphoofole tse re fang dijo le diaparo385

Diphoofole tse re sebeletsang388

Matsatsi a bodumedi le a mang a
ikgethileng390

Memorandamo.397

Tekanyetso ya semmuso Kotara ya 4398

Titjhere e Ratehang

Ha o ntse o kena ka phaposing ya hao ya ho ithutela letsatsi le leng le le leng, ha o kene feela sebakeng se tletseng dideske le dibuka tsa thuto. O kena sebakeng seo bokamoso bo tla boptjwa, mme menyetla e tla hlaha. O na le matla a makatsang a ho kgothatsa, ho tataisa le ho hodisa baetapele ba kamoso, baqapi le baetsi ba diphetoho. Ka ho arolelana tjantjello ya hao, o etsa ho fetang ho ruta feela; o jala peo ya mosa, sebete, tlhompfo, le Botho pelong e nngwe le e nngwe e nyane.

Rea utlwisisa hore ha ho bonolo kamehla. Mathata a ho ruta, haholo-holo dibakeng tse haellwang ke disebediswa, ka dinako tse ding o ka ikutlwa ho le boima. Empa bothata bo bong le bo bong boo o tobanang le bona, o etsa phapang ya sebele. O bontsha baithuti ba hao hore bokgoni ba bona ha bo na moedi le hore ba a bonwa, ba nkwa ba le ba bohlokwa, mme ba kgona ho finyella boholo.

Ke ka lebaka leo disebediswa tsa rona tsa ho ruta di leng teng ho o tshehetsa. E qapilwe le ho nahana ka Setatemente sa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso CAPS, se tsepamisitse maikutlo ho kenyeletsang bohle le ho theheng tikoloho ya ho ithuta moo moithuti e mong le e mong a ka iponang a emetswe. Ditshwantsho, dipale, le dithuto di bontsha ho fapana ha maemo a sebaka sa rona, ho thusa moithuti e mong le e mong ho ikutlwa e le setho sa phaposi ya hao ya ho ithutela.

Mme ha rea lebala ka wena. Bophelo bo botle ba hao bo bohlokwa jwalo ka katleho ya baithuti ba hao. Re kenyellelitse disebediswa tsa ho itlhokomela ho o boloka o le mafolofolo o bile o phetse hantle hobane rea tseba hore ha o ikutlwa hantle, phaposi ya hao ya ho ithutela e a atleha. Thabo ya hao ha e ame thuto ya hao feela empa hape le dikamano tseo o di ahang le baithuti ba hao, ba shebileng ho wena bakeng sa tshepo le kgothatso.

Ha Afrika Borwa e tswela pele ho hatela pele ka Molao wa Dihlomathiso tsa Molao wa Thuto ya Motheo (BELA), o saennweng hore e be molao ka 2024, maikemisetso a ho theha tsamaiso ya thuto e nang le tekatekano le e kenyeletsang a ntse e hola le ho feta. Karolo ya hao morerong ona e bohlokwa, mme ho utlwisisa CAPS le BELA ka bobedi ho netefatsa hore phaposi ya hao ya ho ithutela ke sebaka seo ho sona baithuti ba itokiseditseng katleho.

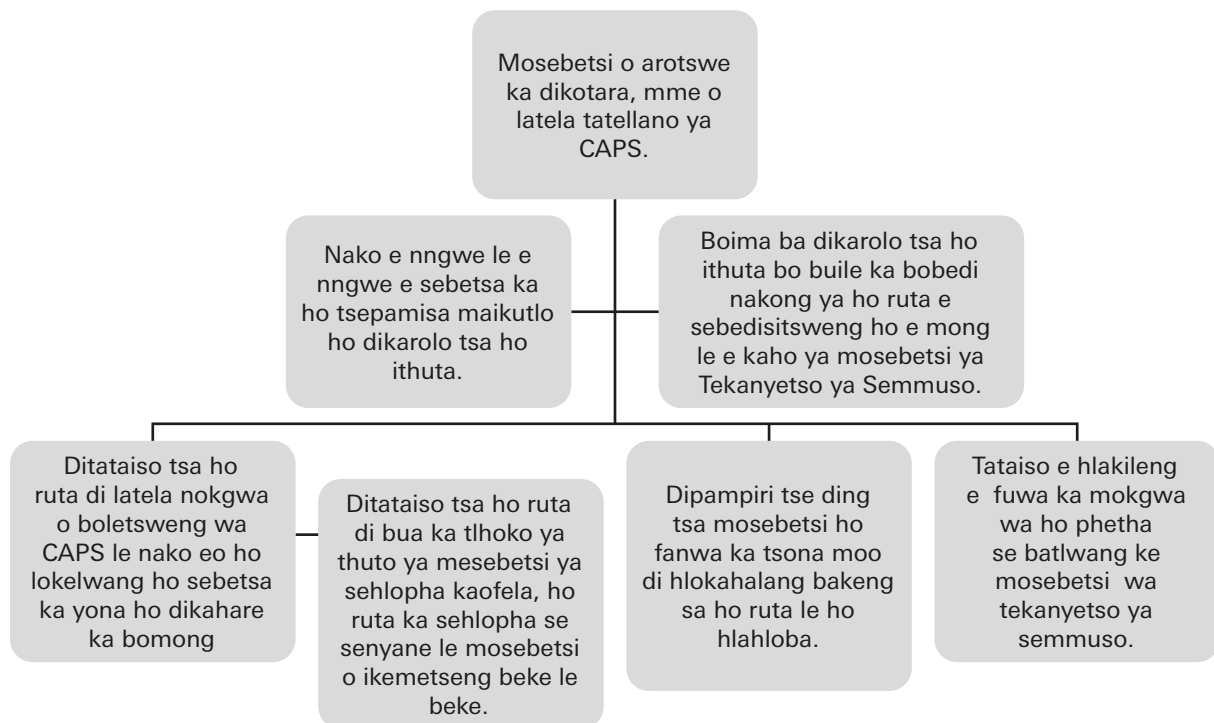
O na le matla bakeng sa phethoho e ntle, mme tshutshumetso eo o e etsang ka phaposing ya hao e kgolo ho feta kamoo o ka e bonang. Ha o ntse o ruta, tseba hore ha o tataise baithuti ba hao feela; o bopa bokamoso ba setjhaba sa rona, naha ya rona le lefatshe.

Re a o leboha ka tsohle tseo o di etsang!

Mokgwa wa ho sebedisa letoto.

Rea o amohela ho Bokgoni ho tsa Bophelo Kereiting ya 1! Letoto lena le na le Buka ya Moithuti le Buka ya Titjhere le kgothalletsang thuto e atlehileng ya Bokoni ho tsa Bophelo Kereiting ya 1. Tsebo ho tsa Bophelo Kereiting ya 1 e ngotswe ho latela ditlhoko tsa Setatemente sa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso (CAPS). Kahoo, ha o sebedisa letoto lena, o ka kgodiseha hore ditaba tsa kharikhulamo di kwahetswe ka botlalo.

Bokgoni ho tsa Bophelo bo hlahisitswe ka ho kgetheha ho ikamahanya le CAPS ya Ho Bokgoni ho tsa Bophelo ka mekgwa e latelang:

Mokgwa wa ho sebedisa Buka ya Titjhere le Buka ya Moithuti

Kotara e nngwe le e nngwe e thusa ho tsamaya e le hore o tsebe hore na o sebetsa nakong efe.

Karolo e nngwe le e nngwe ya thuto e na le mmala e le hore o ka bona habonolo hore na ho sebediswa tsebo efe letsatsing leo kapa bekeng eo. Qalo ya sehlooho se seng le se seng e hlahisa diphetho, potso e tebileng ya ho nahana, SKAVS (Bokgoni Tsebo Maikutlo le Boleng), tsebo ya ho motheo, ditekanyetso, le disebediswa tse kgothalleditsweng.

Sehlooho	
Dipheto	
Dipotso Tsa Monahano o Tebileng:	
SKAVS (Bokgoni Tsebo Maikutlo le Boleng)	
Tsebo Ya Motheo	
Tekanyetso	
Disebediswa	

Sehlooho se seng le se seng se tla hlahoswa tjena:

Mokgwa wa ho ruta kapa leano, ho kenyelletsa:

- Tataiso ya ho kenya letsoho ho kenyelletsa baithuti ba mefuta-futa
- Ho totobatsa tswelopele ya tsebo, ho bontsha ka moo maemo a fapaneng a kelello a sebedisitsweng kateng
- Mekgwa ya ho manolla ka moo ho ka thusang baithuti ba nang le bokgoni bo fapaneng ba ho ithuta
- Mokgwa wa ho theha phaposi ya ho ithutela e kgothalletsang ho ithuta ka papadi
- Ha re qaleng ho bula sehlooho
- Tataiso bakeng sa mesebetsi
- Tataiso bakeng sa Ha re Lekole Tlhakiso
- Ditekanyetso tsa Semmuso
- Dipampiri tse ka kgonehang ho hatiswa

Setatemente sa Leano la Kharikhulamo le Tekanyetso (CAPS)

- CAPS ke tokomane e felletseng e fanang ka tataiso bakeng sa moralo, dikahare le tekanyetso bakeng sa dithuto tsohle tse thathamisitsweng Setatementeng sa Kharikhulamo ya Naha ya Dikereiti tsa R-12.
- Moralo wa Thuto ya Selemo e Hlabollotsweng ya Bokgoni ho tsa Bophelo (R ATP) 2023/24 o fana ka tataiso bakeng sa moralo, ditaba, le tekanyetso Mokgahlelong wa Motheo (R-3).

Moralo wa Bokgoni ho tsa Bophelo tshehetsa melao theo e latelang

✓
Ho nahana ho
tebileng

✓
Ho rarolla mathata

✓
Ho nka qeto

✓
Boikarabelo

✓
Ho itsebahatsa

✓
Boitsamaiso

✓
Ho itemoha

✓
Ho itaolo

✓
Boleng ba botho

✓
Temoho ya setso

✓
Phapang

✓
Boahi

✓
Tlhompho

✓
Ho ela hloko

✓
Maikutlo a matle

✓
Mamello

KABO YA NAKO

Nako ya ho ruta e abetsweng dithuto tsa Mokgahlelo wa Motheo e bontshitswe papetleng e latelang:

THUTO	KEREITI YA R (DIHORA)	DIKEREITE 1-2 (DIHORA)	KEREITE YA 3 (DIHORA)
Puo Ya Lapeng	10	7/8	7/8
Puo ya Tlatsetso ya Pele		2/3	3/4
Mmetshe	7	7	7
Bokgoni ba Bophelo	5	5	5
• Tsebo ya Motheo	(1)	(1)	(1,5)
• Bonono bo iqapelwang	(1,5)	(1,5)	(1,5)
• Boithapollo ba Mmele	(1,5)	(1,5)	(1,5)
• Bophelo bo botle ba motho le phedisano	(1)	(1)	(1)
Dikhoudu	(1)	(1)	(2)
NAKO KAOFELA	23	23	25

Kabo ya nako ya dikarolo tsa ho ithuta tsa Bokgoni ho tsa Bophelo Mokgahlelong wa Motheo

KEREITI YA R-2		KABO YOHLE YA NAKO KA KOTARA	KEREITI YA 3		KABO YOHLE YA NAKO KA KOTARA
Tsebo ya Motheo le Bophelo bo Botle ba Botho le Phedisano	Dihora tse 2 ka beke	DIHORA TSE 50	Tsebo ya Motheo le Bophelo bo Botle ba Botho le Phedisano	Dihora tse 2,5 ka beke	DIHORA TSE 50
Bonono bo iqapelwang	Dihora tse 1,5 ka beke		Bonono bo iqapelwang	Dihora tse 1,5 ka beke	
Thuto ya Boithapollo ba Mmele	Dihora tse 1,5 ka beke		Thuto ya Boithapollo ba Mmele	Dihora tse 1 ka beke	

Nako ya ho ruta bakeng sa Kereiti ya R, 1 le 2 ke Dihora tse 23 mme bakeng sa Kereiti ya 3 ke Dihora tse 25.

PAMPIRI YA MOHLALA YA MORALO WA HO RUTA

Letsatsi:
Kereiti:
Thuto: Bokgoni Ho Tsa Bophelo
Dikahare Tse Rutwang:
Sehlooho sa Thuto
Nako Ya Thuto:
Leqephe ho tswa CAPS:
Palo Ya Baithuti Ka Phaposing:
Ho ithuta Hwa Mantlha /Tsebo:
Sepheo sa Ho ithuta: Qetellong ya Thuto / maiphihlelo a ho ithuta , baithuti ba lokela ho:
Tsebo:
Bokgoni:
Boleng / Maikutlo:
Tekanyetso:
Disebediswa:
Mephato ya Thuto: (dikahare tsa mantlha, mesebetsi, mekgwa ya ho ruta)
Selelekela:
Ntshetsopele:
Kopanyo:

Phapang, Tekano le Kenyeletso

Karolong ena, re rata hore o nahane ka phaposi ya hao ya ithutela. Sheba ka leihlo la kgopolo baithuti ba dutseng ka pela hao, moo e mong le e mong a nang le pale ya hae, maiphihlelo le diphephetso tsa hae. Jwale, hopola nako eo e mong wa baithuti ba hao a neng a sokola, mohlomong ka mohopolo o boima kapa ntho e itseng kante ho sekolo e ileng ya ama thuto ya bona. O entseng ka nako eo? O ile wa ba thusa jwang, wa etsa eng hore ba ikutlwe ba bonwa, mme wa ba tataisa bothateng boo?

Phaposi ya hao ya ho ithutela e tletse ka mefuta-futa ya phapang, eseng feela ka semelo empa ka ditlhoko le bokgoni. Naha ya rona e ntse e tswela pele ho tobana le ho se lekane ho tebileng, ekaba ka moruo, morabe, kapa setjhabeng, mme hangata mathata ana a hlaha ka phaposing ya hao ya ho ithutela. Leha ho le jwalo ke mona, ka pelong ya phaposi, moo phetoho e etsahalang. Jwaloka titjhere, o phetha karolo ya bohlokwa ho tiisa hore ngwana e mong le e mong wa atleha, ho sa tsotellehe hore na o tswa hokae kapa hore na o tobana le ditshitiso dife.

CAPS e beha kenyeletso le phapang qalong. Ha se feela ho ruta kharikhulamo empa ke ho lemoha bokgoni bo ikgethang ba moithuti ka mong le ho ba thusa hore ba atlehe. Rea utlwisisa hore sena ha se bonolo kamehla. Diphephetso dikolong tse ngata ke tsa sebele, mme jwaloka titjhere, o ka pele-pele ho di rarolla.

Ke ka lebaka leo disebediswa tsa rona tsa ho ithuta le ho ruta di etseditswe ho o tshheheta. Di bontsha maemo a lehae, di bontsha baithuti lefatshe leo ba le hlokomelang boikwetlisong, mesebetsing le ditlahlobong tseo ba kopanang le tsona. Disebediswa tsena di nka mefuta e mengata ya boiphihlelo le bokgoni ka phaposing ya hao ya ho ithutela, di o fa disebediswa tsa ho kenyeletsa le ho tshheheta moithuti e mong le e mong, ho sa natswe semelo sa bona.

Ka ho di disebediswa, ha o rute thuto feela, o kopana le baithuti ba hao moo ba leng teng, o hlokomela mathata a bona, mme o ba thusa ho hlola ditshitiso tseo ba tobaneng le tsona. Ka ho etsa jwalo, o bopa bokamoso bo kganyang bakeng sa ngwana e mong le e mong, bakeng sa setjhaba sa heno, le bakeng sa Afrika Borwa. Letotong lena, re shebana le mefuta e 10 ya bohlokwa ya mekgahlelo e fapaneng, o mong le o mong o kgethilwe ka hloko ho netefatsa boemedi bo phatlalletseng le bo kenyeletsang ba boitsebahatso bo fapaneng, maikutlo le maiphihlelo.

Letotong lena, re shebana le mefuta e 10 ya bohlokoa ya lihlopha tse fapaneng, e 'ngoe le e' ngoe e kgethilwe ka hloko ho etsa bonnete ba kemelo e pharaletseng le e kenyeletsang ya boitsebahatso, maikutlo, le liphihlelo tse fapaneng.

Lethathamo la 1: Mefuta Ya Phapang

Sehlopha sa Phapang	Tlhaloso	Kakaretso bukeng
1. Phapang ya Setso le Morabe	Sena se bolela ho emela semelo se fapaneng sa setso le merabe, ho netefatsa hore baithuti ba pepeseha ho pono le meetlo e fapaneng.	Re kenyeleditse baphetwa, bangodi le batho ba nalane ho tswa ditsong tse fapaneng. Dipale le mehlala di kenyelletsa phapang ya meetlo, tlwaelo le dipuo. Sena se thusa baithuti ho ananela borui ba setso le ho nyahamisa maikutlo a fapaneng ka ho fana ka maikutlo a leka-lekaneng mabapi le ditaba tsa nalane le tsa sekwale-jwale.
2. Phapang ya Bong	Phapang ya bong e bua ka boemedi ba bong bohle mme e kenyelletsa dipuisano mabapi le karolo ya bong, boitsebahatso boo e seng ba bong bo fapaneng, le ho hloka botsitso ha bong.	O tla hlokomela kemelo e lekanang ya bong bohle ka mongolo, dipapiso le mehlala. Re kenyeleditse batho ba seng habedi le ba bong bo sa kgoneng ho hlahella, hammoho le mesebetsi e qholotsang dikarolo tsa moetlo tsa bong. Mohlala, bashanyana le banana ba bontshwa ba etsa mesebetsi e sa tshwaneng, ho tloha ka ho thusa ka kitjhineng ho ya ho saense le bonono, ba kgothalletsa tekano ya botona le botshehadi.
3. Phapang Ya Moruo	Sena se kenyelletsa ho emela batho ba tswang maemong a fapaneng a moruo le ho buisana ka ditaba tsa ho se lekane ha moruo.	Re hlahisa baphetwa ba hlahang maemong a fapaneng a moruo wa setjhaba, re totobatsa diphephetso tse kang phihlelo ya thuto, tlhokomelo ya bophelo bo botle le disebediswa. Sena se dumella baithuti ho ikamahanya le mehlala ya nnete le dipuisano tse bontshang maemo a fapaneng a moruo, ho etsa hore dikahare di amane le bohle.
4. Phapang ya puo	Phapang ya dipuo e bolela ho kenyelletsa dipuo tse ngata le ho hlompha dipuo tse fapaneng tse buuwang ke ditjhaba tse fapaneng.	O tla fumana ditaba tse nang le dipuo tse ngata mme di kgothalletsa baithuti ho hlompha maleme a fapaneng. Hape re kenyeleditse mehlala e totobatsang bohlokwa ba ho fetolela le ho toloka, haholo-holo motseng wa lefatse lohle, ho lokisetša baithuti hore ba kenye letsoho puisanong ya bona.

Sehlopha sa Phapang	Tlhaloso	Kakaretso bukeng
<p>5. Phapang ya Bokowa le Phihlello</p>	<p>Sena se tsepamisitse maikutlo hodima boemedi ba batho ba nang le bokowa le ho rarolla ditshitiso tsa phihlello.</p>	<p>Batho ba nang le bokowa ba kenyelleditswe, ho netefatsa boemedi ba bona dipaleng le mesebetsing. Hape re buisana ka ditaba tsa phihlello, ebang ke tsa mmele, tsa thekenoloji, kapa tsa setjhaba, mme re sebedisa puo e kenyeletsang motho ka mong. Sena se theha tikoloho e amohelehang ho baithuti bohle mme se kgothalletsa kutlwelo-bohloko le kutlwisiso.</p>
<p>6. Tsebo ya Bong le Kenyelletso ya bong ya bo fapaneng (LGBTQ+)</p>	<p>LGBTQ+ e emetse basadi ba ratanang le basadi bang, banna ba ratanang ho ba basadi, batho ba habedi, batho ba fetotseng bong ba bona ba tswalo, bong bo makatsang "+" e metse kenyelletso ya tsebo ya bong, boitsebiso ba bong, le dipolelo ho feta ba thathamisitsweng ka ho hlaka, jwalo ka batho bao e seng ba habedi ba ratanang le batho ba bong bo fapaneng, le batho ba nang le ba fetotseng bong. Lentswe lena le sebediswa ho akaretsa mefuta e mengata e fapaneng ya boitsebiso ba bong, ho kgothalletsa kamohelo le kenyelletso bakeng sa bohle.</p>	<p>mefuta ya malapa e emetswe ho pholletsa le dibuka, e fana ka pono e fapaneng. Re kenyeleditse mehlala le maemo a hlahlobang ditaba le ditokelo tsa LGBTQ+, hammoho le dipuisano tse mabapi le kgethollo, ho thusa baithuti ho utlwisisa le ho hlompha mefuta e fapaneng ya tshkamelo ya ho tseba bong.</p>
<p>7. Phapang ya Sedumedi le Semoya</p>	<p>Sena se kenyelletsa ho emela ditumelo tse fapaneng tsa bodumedi le ho kgothalletsa tlhompheo ya ditlwaelo tse fapaneng tsa moya.</p>	<p>Dibuka tsa rona di na le ditaba tse tsebisang baithuti bodumedi bo fapaneng le ditlwaelo tsa moya. Re boitse re kgothalleditse dipuisano tsa ditumelo tse fapaneng ho thusa ho kgothalletsa tlhompheo le kutlwisiso ho pholletsa le ditumelo tse fapaneng. Maikutlo a lefatshe a kenyelleditswe hape, ho netefatsa hore ditumelo tsohle di hlompheuwa le ho emelwa ka toka.</p>

Sehlopha sa Phapang	Tlhaloso	Kakaretso bukeng
8. Phapang ya Dilemo	Phapang ya dilemo e kenyelletsa ho kenyelletsa batho ba dilemo tse fapaneng le ho buisana ka ditaba tse amanang le botsofadi.	Dibukeng, o tla fumana dibapadi le mehlala ho tloha ho bana ba banyenyane ho isa ho maqheku. Re hlakisitse bohlokwa ba dikamano tsa meloko, hammoho le ho buisana ka dihlooho tse amanang le ho tlohela mosebetsi le dilemo. Sena se thusa baithuti ho utlwisisa bohlokwa ba dilemo tsohle setjhabeng.
9. Phapang ya Sebaka	Phapang ya dibaka e emela batho le ditaba tse tswang dibakeng tse fapaneng le tikolohong, lefatshe le lehae.	Dibuka tsena di kenyelletsa ditaba tse tswang dibakeng tse fapaneng lefatsheng ka bophara, tse sebetsanang le ditaba tsa lefatshe le maemo a lehae a bohlokwa ho baithuti. Re boetse re na le mehlala e leka-lekaneng e tswang dibakeng tsa ditoropo le tsa mahaeng, e bontshang diphephetso le melemo e ikgethang ya tikoloho ka nngwe.
10. Phapang ya Kelello le Ho Ithuta	Sena se bolela ho sebetsana le mekgwa e fapaneng ya ho ithuta, bokgoni, le diphapang tsa kelello, jwalo ka phapang ya booko.	Re amohetse phapang ya temoho le ya ho ithuta ka ho kenya mekgwa e fapaneng ya ho ruta e tsamaisanang le mekgwa e fapaneng ya ho ithuta. Mosebetsi e etseditswe ho fana ka ditlhoko tse ngata tse fapaneng tsa ho ithuta, ho kgothaletsa tikoloho ya ho ithuta e kenyelletsang. Re boetse re kentse ditlahlobo tse potlakileng tsa pele hore o di nahane.

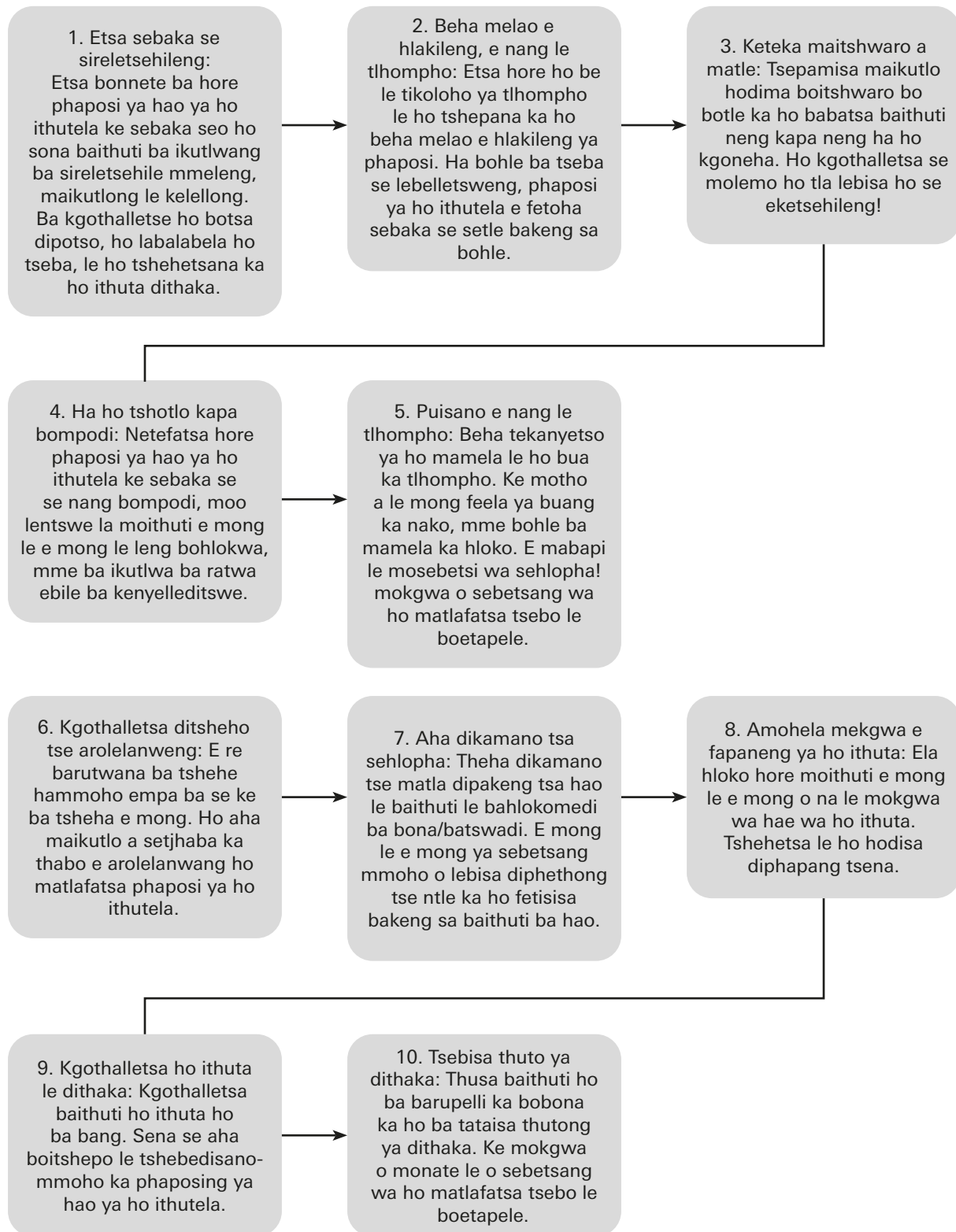
Ho theha Phaposi ya ho ithutela e bontshang kenyelletso le phapang

Tataiso ena ya Titjhere e etseditswe ho kenyelletsa, phapang, le tekano. E fana ka disebediswa tse tshhehatsang ho theheng maemo a thuto a kenyeletsang le ditsamaiso ho akaretisa dikarolo tse 10 tsa bohlokwa tsa phapang ho Tafole ya 1 e ka hodimo.

Phapang Ka Phaposing ya Ho ithutela

Jwaloka titjhere, karolo ya hao ke ho netefatsa hore phaposi ya hao ya ho ithutela ke sebaka seo ho sona ho kopanngwang ho ithuta, ditsheho le tlhompho! Mona ke mekgwa e 10 eo o ka e sebedisang ho boloka dintho di le monate, di bolokehile, di bile di le ntle bakeng sa baithuti ba hao:

Tshebediso Ya Letoto

Maano 1–5: Ho aha tikoloho e ntle le e kenyeletsang ya phaposi ya ho rutela

Keteka Ho Ikgetha ha moithuti e mong le e mong

Ho bohlokwa hore baithuti ba ipone le ho bona le diphapang tsa bona tse fapaneng di bontshwa ka phaposing ya ho ithutela. Sena se bolela ho bontsha diphapang tse fapaneng tsa ponahalo ya mmele, dipuo, boitsebahatso, ditso, bodumedi, bong, maikutlo a fapaneng a bong (ho kenyeletswa LGBTQ+), dilemo le bokgoni ba kelello. Dibuka tsa rona di na le baphetwa ba dimelo tse sa tshwaneng ho bontsha diphihlello tsena tse sa tshwaneng. Re kgetha ka hloko ditshwantsho, mesebetsi ya bonono, le ditaba tse emelang batho ba fapaneng, tikoloho, le dintho tsa nnete tse etsang Afrika Borwa le kantle ho naha.

Re o kgothalletsa ho etsa se tshwanang ka phaposing ya hao. Sebedisa ho pheta dipale ho hlakisa dimelo tse fapaneng, ho bontsha ditshwantsho tsa dibaka tsa mahaeng le tsa ditoropo, le ho bua ka batho ba nang le bokgoni bo fapaneng ba mmele, bokgoni ba kelello, le boitsebahatso, ho kenyelletswa LGBTQ+. Buisanang ka ditumelo tse fapaneng, dilemo, le phapang ya bong, mme le hlahlobe maemo a fapaneng a moruo ao baithuti ba hao ba ka kopanang le wona. Iphe nako ya ho ruta ka dikamano tsa rona le dinaha tse ding le batho ho pholletsa le Afrika le lefatshe. Ka ho etsa sena, o thusa moithuti e mong le e mong hore a ikutlwe a bonwa, a ratwa ebile e

Ho nahana ka leeme le monyetla

Mofumahadi Adams o ne a ruta thuto ka ditso le meetlo. Baithuti ba hae ba ne ba ena le dimelo tse sa tshwaneng, mme o ne a thabetse ho bona kamoo puisano e tla tswela pele kateng. Ha thuto e qala, o ile a kopa baithuti ba hae ho arolelana moetlo kapa tumelo ya malapa a bona.

Lebo, ngwanana ya itshepang, o ile a bua pele, a hlalosa meetlo ya lelapa labo ya Bokreste ya Keresemese. Baithuti ba bang ba mmalwa ba ile ba latela, ba buisana ka matsatsi a phomolo a tshwanang. Empa ha nako ya Amina e fihla, a qeaqea. Lelapa la Amina le ne le sebedisa Boislamo, mme a arolelana boiphihlelo ba hae ba ho keteka Eid. Hoo e ka bang hang-hang, baithuti ba mmalwa ba ile ba qala ho sebelana, mme moithuti a neng a sa hlokomele phello ya mantswa a hae, a honooha, "Leo hase letsatsi la phomolo la sebele."

Mofumahadi Adams o ile a lemoha tsitsipano ka phaposing kapele. O ne a ena le kgetho ya bohlokwa eo a lokelang ho e etsa. Ho iphapanya tlhaloso ho ka nna ha bolela ho dumella leeme ho mela ka metso, athe ho bua ka yona ho ne ho fana ka monyetla wa ho ruta thuto ya bohlokwa.

Mofumahadi Adams o ile a emisa puisano mme a kopa baithuti ho nahanisisa. "Ho boelang ha re qhela ditumelo kapa meetlo ya motho e mong? O ne o tla ikutlwa jwang haeba dikarolo tseo di ka kgutlisetswa morao, mme letsatsi la hao le kgethehileng la bitswa 'hase la sebele'?" Ka phaposing ho ile ha kgutsa ha baithuti ba qala ho nahana ka ditlhaloso tsa bona.

Yaba o hlalosa bohlokwa ba ho utlwisisa le ho hlompha ditumelo tse fapaneng, a sebedisa boiphihlelo ba Amina e le motsotso wa ho ruta. Mofumahadi Adams ha a ka a omanya kapa a swabisa baithuti empa ho ena le hoo o ile a ba tataisa puisanong ya hore na ke hobaneng ha ho le bohlokwa ho hlompha ditso tsohle, esita leha ba sa di tlwaeleha. Sehlopha se ile sa bontsha kamoo leeme, la kgale le le letjha, le ka susumetsang maikutlo a bona ka ba bang, hangata ba sa hlokomele.

Dithuto ho tswa phaposing ya Mofumahadi Adams

Leeme kapa menahano e ka hlahella ntle le maikemisetso Esita le ntle le morero wa ho ntsha kotsi, baithuti ba ka fana ka ditlhaloso tse bontshang leeme la ho se tsebe letho. Ho bohlokwa ho kgefutsa le ho sebetsana le dinako tsena ka hloko le ka ho elelliswa.

Lentswe le leng le le leng le bohlokwa Mofumahadi Adams o ile a etsa bonnete ba hore lentswe la Amina le boiphihlelo ba hae di ananelwa ke sehlopha sohle. Ka ho kgothalletsa puisano e kenyeletsang, o ile a hatisa hore semelo sa motho e mong le e mong se lokelwa ke tlhompho.

Kgothalletsa ho itlathloba ho ena le ho ruta, Mof. Adams o ile a memela baithuti ba hae ho nahana ka moo ba neng ba tla ikutlwa kateng ha ba ka kena dieteng tsa Amina. Sena se ile sa thusa baithuti ho utlwisisa bohlokwa ba kutlwelo-bohloko le ho itseba diketsong tsa bona.

Etsa sebaka bakeng sa puisano Ha leeme kapa kgethollo di hlaha, ha ho a lekana ho le kgutsisa. Ho bulela sebaka sa dipuisano ho thusa baithuti ho utlwisisa hore na ke hobaneng ha mantswe kapa diketso tse itseng di ka ba kotsi, ho ba fa disebediswa tsa ho qholotsa maikutlo ana nakong e tlang.

Ho ithuta ka phephetso Ho se phutholohe e ka ba titjhene e matla. Mof. Adams o ne a sebedisa nako e boima ho kgothalletsa baithuti ba hae ho ipotsa ka menahano ya bona, a ba bontsha ha diphaposi tsa ho ithutela e le dibaka tsa ho hola , e seng tsebo feela.

Hobaneng re lekola/ lekanyetsa baithuti?

Re lekola baithuti ho:

- Fumana seo ba seng ba ntseng ba se tseba mme o ahe hodima tsebo le boiphihlelo boo
- Boloka tlaleho ya tswelopele ya moithuti e mong le e mong ho fumana setshwantsho sa tswelopele ya moithuti ka nako e telele, eseng feela ka letsatsi le le leng kapa beke e le nngwe.
- Sheba hore na moithuti o ntse a hola ka botlalo kapa hore na o hloka tshehetso dibakeng tse itseng
- Hlwaya ditshitiso tsa ho ithuta le ho fumana ditsela tsa ho thusa moithuti ho di hlola ka hohle kamoo ba ka kgonang
- Theha setshwantsho se feletseng sa moithuti e mong le e mong, o utlwisise matla a bona, diphephetso le dithahasello le ditlhoko tse itseng.

Tekanyetso e kenyelletsa mekgwa e fapaneng ya ho lekanya tswelopele le kutlwisiso ya baithuti. Ditekanyetso tsa ka mehla di o thusa ho bona kamoo baithuti ba utlwisisang dikgopolo le ho sebedisa bokgoni ba bona. Mokgahlelong wa motheo, tekanyetso e tswelang pele e dumella ho beha leihlo ho tswelopele ya baithuti le katleho ya ho ruta. Sena se o thusa ho lekola mekgwa ya hao ya ho ruta le kgolo ya moithuti, ho o thusa ho etsa diqeto tse nang le tsebo, tsa thuto ya letsatsi le letsatsi.

Tekanyetso ya ho ithuta ka tlhaho e kenyelleditswe tshebetsong ya hao ya ho ruta, moo mekgwa e monate, e hohelang, le tshehetso e kgothalletsang baithuti ho nka karolo ka mafolofolo. E thusa ho tseba moo baithuti ba hloakang tshehetso e eketsehileng le ho tataisa thuto ya hao ho fihlela ditlhoko tsa bona.

Ela hloko nakong ya mesebetsi

Sheba kamoo baithuti ba atamelang mesebetsi le ho botsa dipotso tse tataisang ho ba tshehetsa.

Menwana ya matsoho hodimo, menwana ya matsoho tlase

Sebedisa sena ka mora thuto e le tlhahlobo e potlakileng ya kutlwisiso ya baithuti.

Ditekete tsa ho tswa

Baithuti ba taka kapa Ba ngola ntho eo ba e ithutileng qetellong ya thuto e bontshang kutlwisiso.

Nahana ka bobedi-karolo

Baithuti ba nahane ka bonngwe, ba buisane le thaka, ebe o arolelana le sehlopha ho hlahloba kutlwisiso.

Maikutlo a dithaka

Baithuti ba arolelana mosebetsi le baithuti mmoho le ho fana ka bonolo maikutlo a ahang le ho nahanisisa ka tshebetso ya yona.

Dibuka tsa ho ithuta

Baithuti ba boloka dibuka ho ngola seo ba ithutileng sona, ho fana ka kutlwisiso ya bona ya tswelopele.

Mosebetsi ya Sehlopha le dipapadi

monate, mosebetsi wa ho sebedisana mmoho e o dumella ho hlokomela bokgoni ba hona jwale.

Ho botsa nakong ya dithuto

Sebedisa dipotso tse bulehileng ho kgothalletsa baithuti ho hlalosa monahano wa bona le ho beha mabaka.

Tekanyetso e le ho ithuta ho kenyelletsang baithuti ho nahanisisa ka tswelopele ya bona, ho ba kgothalletsa ho nka maikarabelo a thuto ya bona. Ka sena, ba hlahloba kutlwisiso ya bona ka mafolofolo, e leng se kgothalletsang thuto e tebileng le ho itseba.

K-W-L (Tseba seo o ithutileng sona)

ditjhate Baithuti ba tlatsa seo ba se tsebang, ba batla ho se tseba, mme hamorao seo ba ithutileng sona ho ka hokahanya tsebo ya pele le dikgopolo tse ntjha.

Mmapa wa Kgopolo dimmapa tse bontshang seo ba se tsebang le ho eketsa ditaba tse ntjha jwalo ka ho ithuta ho tswela pele.

Ho nahana ka maikutlo Tsebo ya pele ka ho dumella baithuti ho kenya mehopollo e amanang le sehlooho.

Ditekete tsa ho tswa Baithuti ba hlalosa jwang tlhahisoleseding e ntjha e hokahaneng le ntho eo ba ntseng ba e tseba.

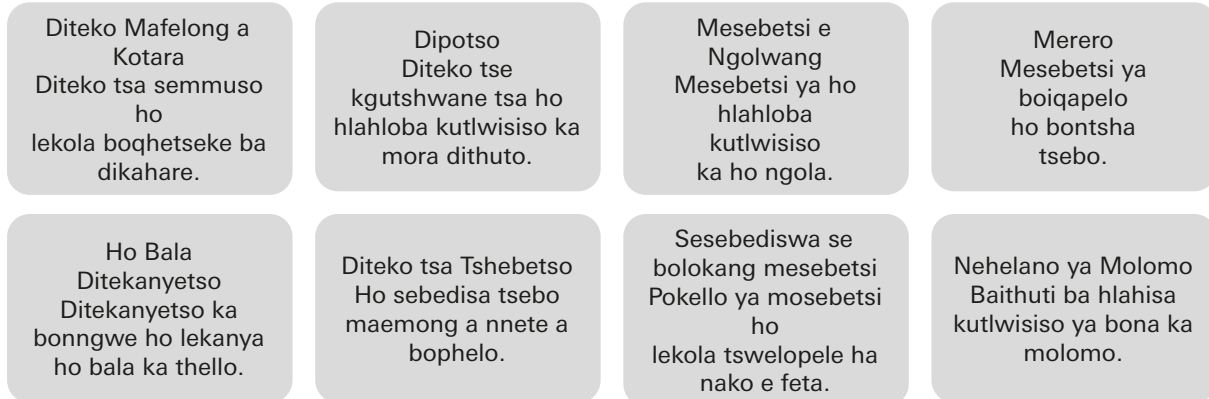
Pheletso ya Pale Fana ka qalo ya pale le ho dumella baithuti ho e qetella ba sebedisa tsebo ya bona ya pele.

Ke Eng e Haellang? Hlahisa mehopollo e sa phethahalang kapa ditshwantsho le ho dumella hore baithuti ba tlatse dikgeo ka ho sebedisa seo ba se tsebang.

Dipuisano tse Mafolofolo Qala dithuto ka ho kopa baithuti ho amahanya sehlooho se setjha le maiphihlelo a tse fetileng kapa tsebo.

Dibuka tsa ho ithuta Baithuti ba nahanisisa beke le beke kamoo tlhahisoleseding e ntjha e hokahaneng le seo ba seng ba ntse ba se tseba.

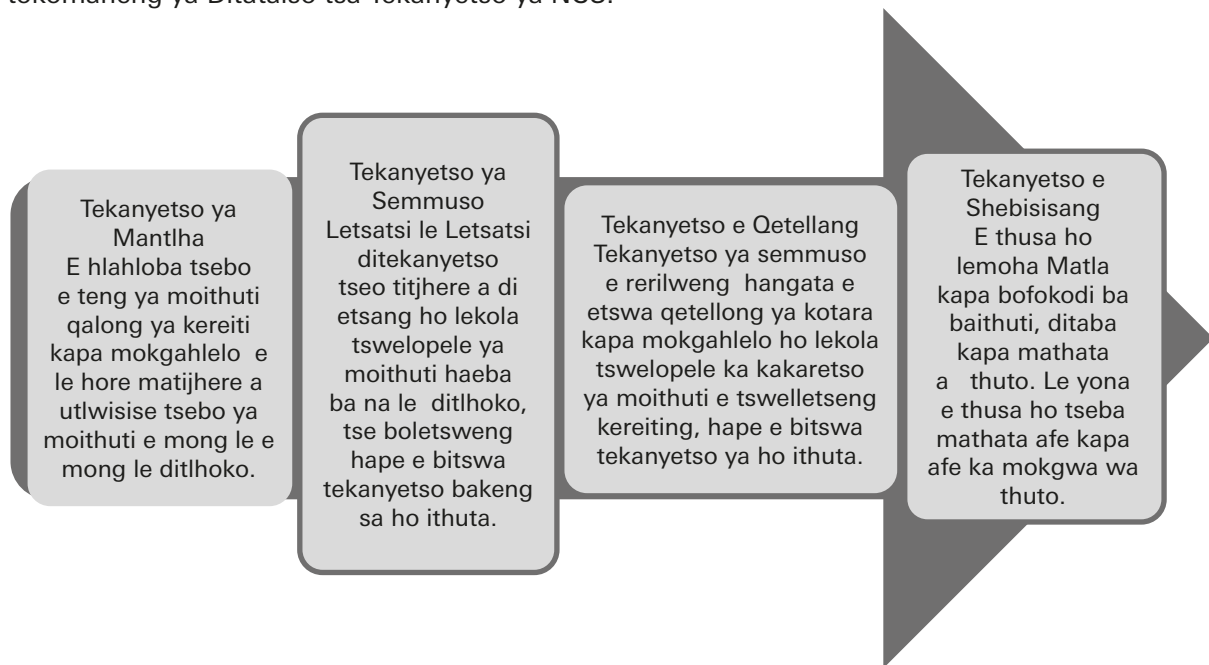
Tekanyetso ya ho ithuta e o fa bopaki ba kateleho ya moithuti ka nako e itseng, e o thusa ho lekanya kgatelopele ka kakaretso le ho etsa diqeto tse nang le tsebo mabapi le kgatelopele ya bona.

Setatamente sa Kharikhulamo ya Naha (NCS) se hlakisa tsebo ya ho bala le ho ngola, dipalo, le bokgoni ho tsa bophelo e le dikarolo tse tharo tsa bohlokwa bakeng sa baithuti ba mokgahlelo wa motheo, tse lokelang ho hlahlojwa. Lefapha la Thuto le fana ka Moralo wa Ditataiso tsa Tekanyetso ya Mokgahlelo wa Motheo ho tshhetsapele ho ntshetsapele le ho kenya tshebetso ditlwaelo tse tsamaellanang le CAPS. Letoto lena le sebedisa kgopolo ya phapang moralong wa lona wa ditaba, ho thusa wena le baithuti ba hao ho fihlela metheo le merero ya tlhahlobo e behilweng ke NCS.

Mefuta ya Tekanyetso bakeng sa Mokgahlelo wa Motheo

Lefapha le ananela mefuta e 4 ya ditekanyetso bakeng sa Mokgahlelo wa Motheo, e ngotsweng tokomaneng ya Ditataiso tsa Tekanyetso ya NCS:

Tekanyetso ya Ho Bala Mokgahlelong o fatshe

Kopana le Lily, moithuti ya kganyang le ya ratang ho tseba wa Kereiti ya 3 ya ratang ho tla sekolong. Leha ho le jwalo, ho sa tsotellehe tjheseho ya hae, o tobana le mathata thutong e nngwe le e nngwe. Nakong ya thuto ya puo, Lily o atisa ho kopa ho ya ntlwaneng, a tshaba hore titjhere ya hae e tla mo bitsa hore a balle baithuti ba bang ka lentswe le phahameng. Dipalong, o sokola ka ho rarolla mathata a mantswe, ho thata ho a latela. Ho thuto ya ho rarolla mathata, ho nahana ka botebo le ho sebetsa mmoho Coding le Robotics, ha a kgone ho tsamaisana le ditaello tse ngotsweng bakeng sa mesebetsi, mme ho Bokgoni ho tsa Bophelo, o lahlehelwa ke dintlha tsa bohlokwa hobane ha a kgone ho bala mongolo wa buka ya mosebetsi. Ho ile ha hlaka ho matitjhere a hae hore taba ya sebele ha e mabapi le dithuto ka botsona, empa ke bothata ba Lily ba ho bala ka thello. Ntle le tsebo e matla ya ho bala, o sokola ho utlwisisa dipotso, ho latela ditaello, le ho fumana dintlha tse ntjha dithutong tsohle tsa hae.

Haeba o nahana ka baithuti ba hao, o tla bona hore Lily ha a mong. Baithuti ba bangata ba batjha ka phaposing ya hao le bona ba ka nna ba thatafallwa ke ho bala ka tekanyo e lebelletsweng bakeng sa dilemo tsa bona. Baithuti bana, jwalo ka Lily, ba tobana le mathata dithutong tse fapaneng, eseng hobane ba haellwa ke thahasello kapa bokgoni, empa hobane ha ba eso be le tsebo ya ho bala e hlokaalang ho etsa mosebetsi wa bona ka botlalo. Phephetso ena e tlwaelehileng e totobatsa bohlokwa ba ho etella pele ntshetsopele ya ho bala Mokgahlelong wa Motheo, ho netefatsa hore moithuti e mong le e mong o fumana tshehetso eo a e hloka hore a atlehe.

Ditekanyetso tse Potlakileng bakeng sa baithuti ba nang le bokgoni bo fapaneng

Ha baithuti ba ntse ba hatela pele Dikereiting tsa R-3, ho tlwaelehile ho lemoha bokgoni le mekgwa e mengata ya ho ithuta ka phaposing ya ho ithutela. Le hoja baithuti ba bangata ba ntlafatsa tsebo ya bona ka ditekanyetso tse fapaneng, ba bang ba ka bontsha matshwao a ho ithuta kapa bokowa ba mmele bo ka amang tswelopele ya bona dithutong. Ho tsebahatsa diqholotso tsena esale qalong ho bohlokwa, kaha ho kena dipakeng ka nako ho ka fana ka tshehetso eo baithuti ba e hloka hore ba atlehe.

Leeto la Leah

Leah e ne e le moithuti ya kganyang le ya inahanelang ka Kereiti ya 2 haholo, a tletse ho batla ho tseba le boiqapelo. O ne a rata ho taka le ho aha dintho ka matsoho a hae, hangata a lahlehelwa ke mosebetsi wa hae wa ditshwantsho ka dihora tse ngata. Ho sa tsotellehe ditalente tsa hae tse hlakileng, Leah o ile a sokola dibakeng tse ngata sekolong. O ne a fumana ho le thata ho tsepamisa mohopolo nakong ya dithuto, haholo-holo ha phaposi e le lerata kapa e na le mosebetsi o mongata. Hangata o ne a ikutlwa a sithabeditswe ke diphetoho tseo a neng di etsa, tse kang ho tshwara moemedi wa titjhere kapa tokisetso e ntjha ya ho dula, mme o ne a tshwenyeha ha a koptjwa ho kopanela mesebetsing ya sehlopha.

Titjhere ya hae e ile ya hlokomela hore Leah o ne a kgetha ho sebetsa a le mong mme e ne e se hangata a bapalang le baithuti mmoho le yena nakong ya kgefutso. Ha ho tluwa tabeng ya ho latela ditaello tsa molomo, ka dinako tse ding o ne a bonahala a ferekane kapa a tsielehile, esita

leha ditaello di ne di phetwa. Le hoja a ne a ipabola mesebetsing ya boqapi, Leah o ne a ena le bothata ba ho hlalosa maikutlo a hae nakong ya dipuisano tsa phaposi mme hangata o ne a qoba ho shebana le batho mahlong, ho neng ho thatafaletsa matitjhere a hae ho buisana le yena.

Ha selemo sa sekolo se ntse se tswela pele, mohlokamedi wa Leah le titjhere ba ile ba ameha haholo. Leha tshebetso ya hae ya thuto dithutong tse kang bonono e ne e le matla, mathata a hae a puisano, dikamano tsa setjhaba, le ho sebetsana le kगतello ya maikutlo di ne di ntse di bonahala haholwanyane. Mohlokamedi wa hae o ile a ipotsa hore na ke hobaneng ha Leah a ne a thatafalla hakaale ho sebetsana ka katleho le dintho tse neng di bonahala di le bonolo ho bana ba dithaka tsa hae.

Ka mora dikopano tse mmalwa le matijhere a hae, Leah o ile a fetisetswa tlhahlobong. Ke nakong ena moo Leah le lelapa la hae ba ileng ba ithuta hore o na le bohloko ba kelello autism spectrum disorder (ASD). Ka dilemo tse ngata, Leah o ne a ntse a sebetsana le mathata a amanang le kutlo, puisano, le ho sebedisana le batho ba bang ntle le ho tseba lebaka.

Ka kutlwisiso ena e ntjha, titjhere ya Leah le mohlokamedi ba ile ba sebetsa mmoho ho theha tikoloho e mo tshehetsang haholwanyane. Ka phaposing ya ho ithutela, titjhere ya hae e ne e sebedisa manane a pono ho mo thusa ho laola dipheleho tsa manane le ho fana ka sebaka se kgutsitseng moo a neng a ka ya teng ha a ikutlwa a imetswe. Leah o ile a boela a fuwa nako e eketsehileng ya ho sebetsana le ditaello tsa molomo mme a dumella ho sebetsa ka dihlopha tse nyenyane kapa a ikemetse ha ho hloka hala.

Ho utlwisisa lefu la hae la bohloko ba kelello autism ha ho a ka ha thusa Leah feela empa hape ho ile ha matlafatsa titjhere ya hae ya ho hlophisa tsehetso ka tsela e dumellanang le matla a hae. Ha nako e ntse e ya, Leah o ile a itshepa haholwanyane ka phaposing. O ile a ithuta mekgwa ya ho sebetsa ka katleho le mathata a maikutlo mme a qala ho ikutlwa a phutholohile haholwanyane maemong a setjhaba. Ka tshehetso e nepahetseng, Leah o ile a kgona ho atleha, a paka hore ho hlahlojwa ha se tshitiso ya katleho, empa ke senotlolo sa ho notlolla disebediswa tse nepahetseng bakeng sa kgolo.

Pale ena e totobatsa bohlokwa ba ho lemoha matshwao a bohloko ba kelello autism pele le mathata leha e le afe a mang a ho ithuta kapa bokowa, ho dumella mehato e nepahetseng e ka thusang baithuti ba kang Leah ho hlola mathata le ho finyella bokgoni ba bona ka botlalo.

Mokgwa wa ho ruta

Kgopolo-taba ya phapano ke mokgwa wa ho ruta o tsepamisang maikutlo kamoo baithuti ba lemohang le ho utlwisisa boiphihlelo ba mefuta e fapaneng ya kgopolo e rutwang. Taba ya mantlha ke hore baithuti ba utlwisise mohopolo ka botebo ha ba pepesetswa mehlaleng e mengata le e seng mehlala e totobatsang phapang le ho tshwana ho teng ka hara thuto e itseng.

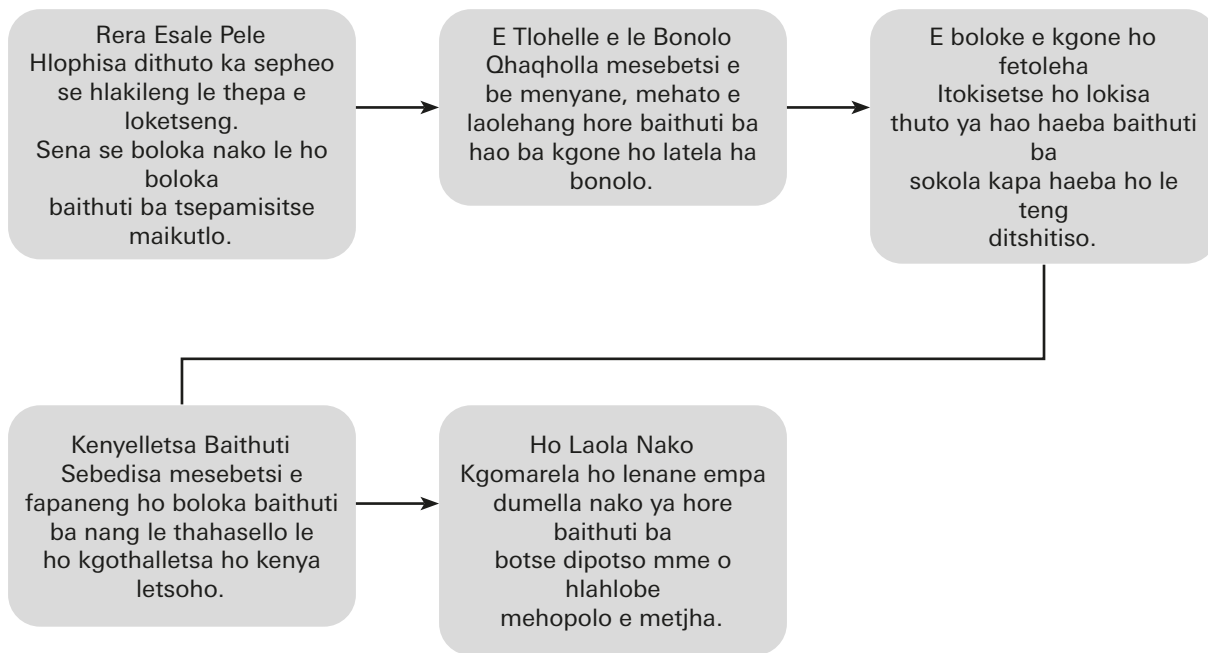
Mohopolo wa motheo wa Kgopolo-taba ya mefuta e fapaneng ke hore baithuti ba ithuta betere ha ba bona dipapano le ho tshwana ho seo ba se rutwang. O fana ka maikutlo a hore baithuti ba ke ke ba utlwisisa ntho ka botlalo ntle le haeba ba e bona ka mekgwa kapa maemo a fapaneng. Ka ho bontsha bobedi hore na mohopolo ke eng le seo e seng sona, baithuti ba ka tsepamisa maikutlo ho seo e hlileng e leng sa bohlokwa.

Ka mantswe a bonolo, ho ithuta kgopolo hantle, ithute ho hloka ho bona hore na ke dipheleho dife le tse dulang di tshwana. Sena se ba thusa ho hlokomela dikarolo tsa bohlokwa tsa mohopolo. Jwaloka matitjhere, re ka thusa ka ho bontsha mehlala e fapaneng e totobatsang

phapang ena, e leng ho nolofalletsang baithuti ho utlwisisa ka botebo. Dikarolo tsa bohlokwa tsa Kgopolo-taba ya phapang thutong di kenyelletsa:

1. Ho Tsepamisa Maikutlo ho Dikarolo tsa Bohlokwa: Titjhere o hlwaya ditshwanelo tsa bohlokwa tsa kgopolo le ho hlahisa mefuta e fapaneng e totobatsang dikarolo tseo.
2. Mekgwa ya Mefuta e Fapaneng: Titjhere o sebedisa mekgwa e fapaneng ho thusa baithuti ho bona hore na ke eng e fapaneng le se sa fetoheng. Mekgwa ena e kenyelletsa:
 - Kgahlano: Ho fana ka mehlala e hanyetsanang ho totobatsa diphapang.
 - Kakaretso: Ho bontsha mefuta e fapaneng ka hara kgopolo ho utlwisisa tshebediso e phatlalletseng.
 - Karohano: Ho hlahisa tshobotsi e nngwe le e nngwe ka thoko ho tsepamisa maikutlo a bohlokwa ba yona.
 - Ho Kopanya: Ho kopanya dikarolo tsa bohlokwa ho bona hore na di sebedisana jwang ka hara kgopolo.
3. Temoho: Ka ho ba le boiphihlelo bo fapaneng, baithuti ba ka lemoha hore na ke dintlha dife tseo e leng tsa bohlokwa le ho hlaolela kutlwisiso e tebileng ya kgopolo.

Tsamaiso e atlehileng a thuto

Bophelo bo botle ba matijhere

Ho ruta ke mosebetsi o boima haholo ho ditsebi tse ngata. Ha se feela mosebetsi o boima, o nang le diphephetso tse ngata tsa disebediswa, ho ka hlahisa dikotsi tse ngata naheng e nang le botlokotsebe bo phahameng le morusu. Ka mabaka ana ho a hloka hore o be le ditsamaiso tsa ho itlhomkela, ho theola le ho sebedisana le boiphihlelo le matshwenyeho a bona.

Ho inahana le ho thuisa

Nka metsotso e seng mekae letsatsi ka leng ho phomola ka ho itlwaetsa ho ba le inahana. Boikwetliso ba ho phefumoloha le ho kgutsisa mehopolo ya hao ho ka thusa ho fokotsa kगतello ya maikutlo. Disebediswa tsa mahala tsa ho thuisa di fumaneha ho marangrang mme di ka etswa ka phaposing ya hao nakong ya kgutso.

Aha ditjhaba tse tshhehetsanang

Eba setho kapa o thehe sehlopha sa matitjhare bakeng sa tshhehetso le ho ithuta. Ho arolelana maiphihlelo le ba bang ho ka o thusa ho sebetsana le mathata a ho ruta le ho fana ka maikutlo a matjha.

Bophelo bo botle

Eba le phepo e nepahetseng, dula o le mahlahlaha mme o hlokomele lentse la hao. Ditlwaelo tse bonolo tsa letsatsi le letsatsi tse kang ho dula o nwa metsi, ho ja dijo tse matlafatsang, le ho ikwetlisa kamehla ho tla boloka matla a hao a le hodimo le ho sireletsa bophelo ba hao.

Bophelo ba Kelello le maikutlo

Ho ruta bana ba banyenyane, ba tlokotsing ho ka ba boima maikutlong. Ho bohlokwa ho ba le sebaka se sireletsehileng kapa sebaka seo o ka buang ka boikarabelo ba hao ho sona le ho sebetsana le boima ba kelello ba karolo ya hao.

Tsamaiso ya Phaposi

Ho tsamaisa diphaposi tse kgolo, ho tlwaelehile dikolong tse ngata, e ka ba phephetso. Ho theha ditataiso tsa tshebedisano-mmoho ho thusa ho kgothalletsa setjhaba se nang le tlhompfo, se kenyeletsang bohle. Ho kgothalletsa baithuti ho maitshwaro le maikemisetso a ho ithuta ho phahamisa botho ba melao le ditebello. Mawa a sebetsang hantle a tsamaiso ya diphaposi a kenyelletsa:

- • Ho beha meedi: Hlalosa melao le meedi e hlakileng ho tloha qalong mme o tsewe pele ho e tiisa.
- • Tlwaelo le sebopelo: Ho boloka mekgwa e tsitsitseng ho thusa ho laola dihlopha tse kgolo.
- • Mosebetsi wa dithaka: Ho kopanya baithuti ka dihlopha ho kgothalletsa thuto ya dithaka, tshebedisano mmoho, le boikarabelo bo arolelanwang.
- • Disebediswa tse bonwang le tse mamelwang: Sebedisa Dithusa-thuto tse bonwang (diphoustara, matshwao a matsoho) le mantswe a mamelwang (mmino, ho opa diatla) ho tiisa ditaello.
- • Ditaello tse fapaneng: Lokisetse dithuto ho fihlela ditlhoko tse fapaneng tsa baithuti ka phaposing.

Tsamaiso ya Dikereiti tse ngata

Diphaposi tsa dikereiti tse ngata, moo dikereiti tse fapaneng di rutwang hammoho, ho bohlokwa ho utlwisisa bokgoni ba moithuti ka mong. Qala dithuto ka mosebetsi o akaretsang baithuti bohle mme o ba abele mesebetsi ho ya ka maemo a bokgoni ba bona. Sebedisa mosebetsi wa batho ba babedi kapa wa sehlopha ho dumella baithuti ho sebedisana, ho sa tsotellehe hore na ba na le

bokgoni bo tshwanang kapa bo fapaneng. Mesebetsi e qhaqhollotsweng ho e etsa e be bobebe ho netefatsa hore baithuti ba bokgoni bohle ba dula ba tshwarehile mme ba ka kenya letsoho ka mokgwa o nang le moelelo.

Ho Tshehetsa Mekgwa e fapaneng ya ho ithuta

Ka phaposing efe kapa efe ya ho ithutela, ebang ho na le baithuti ba 15, 20, kapa 40+, ho tla ba le mefuta e fapaneng ya mekgwa ya ho ithuta. Tsena ke ditsela tseo ka tsona baithuti ba monyang, ba sebetsanang le bona, ba utlwisisa le ho hopola dintlha. Ho theha tikoloho ya ho ithuta e kenyetsang, ho bohlokwa ho tseba le ho tshehetsa mokgwa wa ho ithuta wa moithuti e mong le e mong le ho fetola mekgwa ya hao ya ho ruta ho fihlela ditlhoko tsa bona. Ho ya ka tsamaiso ya VARK , mekgwa ya ho ithuta e hlophisitswe ka dikarolo tse 4 tse ka sehloohong:

- • Ho Ithuta ka Pono/Sebaka: Mokgwa o tlwaelehileng haholo. Baithuti bana ba ipabola ha lesedi le hlahiswa ka pono, jwaloka ka ditshwantsho, ditjhate, le ho shebisisa.
- • Thuto ya Kutlo: Baithuti bana ba sebetsana le tlhahisoleseding hantle ka ho utlwa, ho bua le ho mamela. Dipuisano le ditlhaloso tsa mantsewe di ba thusa ho utlwisisa dikgopolo tse ntjha.
- • Ho Ithuta ho Bala le ho Ngola: Baithuti ba sehlopheng sena ba atleha ka ho bala le ho ngola. Ba ipabola tabeng ya ho sebetsana le ditaba tse ngotsweng mme ba na le tsebo e matla ya Kgopolo-tabana.
- • Ho Ithuta ka Ho Tshwara: Baithuti bana ba rata ho ithuta ka ho etsa. Ba sebetsana le ditaba ka ho ama, ho sisinyeha, le boiphihlelo ba matsoho, ba ipabola mesebetsing e etswang ka matsoho.

Sehlooho 1: Ka nna

Sebaka sa thuto	Ka nna
Nako ya ho ruta	Dihora tse 5
Diphetho tsa ho ithuta	<p>Qetellong ya sehlooho sena, baithuti ba lokela ba be ba kgona ho:</p> <ul style="list-style-type: none"> etsa le ho buisana ka molanako ya bophelo ba bona, ho akareletsa letsatsi la tswalo, ho qala sekolo le ntsha e thahasellisang ka bona etsa pontsho le ho pheta taba e thahasellisang ya bona ya nakong e fetileng bontsha kutlwisiso ya nako le ya phetoho le kamoo e leng karolo ya nalane ya bona ya botho.
Bokgoni	Boithompho, matsatsi / dilemo /diketsahalo tse latellanang tsa alemanaka, ho hlwaya, ho bapisa, ho buisana, bontsha diketsahalo ka tatellano ya tsona ka ditshwantsho le mantswe.
Tsebo	<ul style="list-style-type: none"> Matsatsi le diketsahalo Rekoto Phuputso / Botsa batho ba baholo
Boleng	Ho ithlompha le ho hlompaha ba bang
Maikutlo	Mamello
Tsebo ya motheo	Bokgoni ba tshebediso ya dikutlo, tsebo ya letsatsi le letsatsi, ditshwano le diphapang
Dipotso tsa boinahaniso	<ul style="list-style-type: none"> Ke tshwana jwang le metswalle ya ka? Ke fapane jwang le metswalle ya ka?
Matahanyo	<p>Puo ya lapeng: Ho mamela le ho bua: Puo e hlophisitsweng le e sa hlophiswang; Ho arolelana mehopolo le boiphihlello le ho bontsha kutlwisiso ya menahano.</p> <p>Mmetse: Dibopeho tsa 2D le 3D, momahanyo ya kgopolo ya paterone ka ditshebetso tsa Bonono bo iqapelwang.</p>
Kenyelletso le ho Fapana	<ul style="list-style-type: none"> Ditshebetso di dumella bokgoni bo sa tshwaneng ba ho ithuta le ho hlahisa boikutlo ba ho ba le moo motho a welang teng ka ho sebetsa le sehlopha le ho ba le tshebedisano. Ho fapana ho tshohlwa ka ditshwantsho tse loketseng ho Buka ya Moithuti le ka ditshebetso tseo ka ho hlaka di kgothaletsang ho ela maikutlo a ba bang hloko le ho tlwaelo ya ho arolelana.
Mokgwa wa ho ruta	Puisano, pontsho, taelo, ho botsa, tekanyetso e seng ya semmuso
Tekanyetso	Ho fanwe ka dimemorandamo le diruburiki kapa manane a tekolo ho tataisa tekanyetso e seng ya semmuso e tswelang pele ka ditshebetso le ditlhakiso. Ho fanwe ka mosebetsi o ngolwang wa tekanyetso ya semmuso le memorandamo bakeng sa qalo ya Tsebo ya Motheo le Boiketlo ba Botho le ba tsa Phedisano qetellong ya kotara. Ho fanwe ka diruburiki ho lekanyetsa Bonono bo Iqapelwang le Thuto ya Boithapallo ba Mmele.

Disebediswa tse kgothale-ditsweng

Buka ya Moithuti, diwekbuku ya DBE, dimakasine, sekere, sekgomaretsi, pene / dipensele, ditshwantsho le dibuka tsa tlhahisoleseding, dikarete tsa padiso le diphoustara, Boto ya ho Tsepamisa Maikutlo le Lebota la Mantswe, dibuka tsa laeborari

Ha re qale

Buka ya Moithuti leqephe la 2

Sheba ditshwantsho tsa Bonolo tse leqepheng la vi le baithuti mme o bale tlhahisoleseding ya hae. Hatella taba ya hore kaofela re a ikgetha. Kaofela re fapane, re na le malapa a fapaneng, ebile re rata dintho tse fapaneng le ho se rate dintho tse fapaneng. Kaofela re keteta matsatsi a kgethehileng ka ditsela tsa rona. Etsa hore ho be le moqoqo o mokgutshwane ka dintho tseo baithuti ba tshwanang ka tsona le Bonolo le tseo ba sa tshwaneng le yena ka tsona. Dipotso tse ka etsang hore ho be le puisano di ka akareletsa ho botsa baithuti hore na ba dilemo di kae, ba dula le bomang le hore na thatohatsi ya bona ya mebala ke efe.

Baithuti ba sebetsa ba le bang.

Tataiso ya tshebetso

Ka mora puisano, bala dipotso tsa 'ha re qale' le baithuti, o hlalose tlhahiso efe kapa efe e ntjha. Hlalosa hore ba tla araba dipotso ba le bang. Ha ba ntse ba sebetsa, o nne o ye ho bona ka ho fapana ho fana ka tataiso le ho lemoha mathata a ho bala kapa ho peleta.

Dikarabo tsa 1-4 tse kgothaletswang

Dikarabo di tla fapana kaha ke tsa moithuti ka mong mme e mong le e mong o a ikgetha. Seo ba se takileng se lokela ho bontsha bona le motswalle wa bona.

Disebediswa

Buka ya Moithuti, pene / pensele

Buka ya tshebetso ya DBE (Vol 1) : Leqephe 2

Dipensele tse mebala bakeng sa setshwantsho se tla takwa ke baithuti

Fana ka mehlala ya ona ka bomong ha le ntse le buisana ka ona.

- **thatohatsi** - ntho eo o e ratang ka ho fetisisa
- **naha** - sekotwana sa naha se nang le meedi moo sehlopha sa batho se phelang mmoho. Afrika Borwa ke naha.

Tshebetso 1

Buka ya Moithuti leqephe la 2

Baithuti ba sebetsa ba le bang.

Tataiso ya tshebetso

Bala le baithuti puisano e dipakeng tsa Kevin le Adamu. Bolella baithuti hore ho qala sehlopha se setjha, kereiti kapa sekolo ke monyetla o motle wa ho kopana le metswalle e metjha. Sebedisa monyetla ona ho bontsha hore metswalle ya rona e ka nna ya ba e tswang dibakeng tse sa tshwaneng le e buang dipuo tse sa tshwaneng. Botsa baithuti hore na ba hlahetse hokae le hore na ba bua dipuo dife.

Bolella baithuti hore ba nahane hore ba qeta ho kopana le motho e motjha. Jwale e re ba tlatshe lenane la dintho tseo ba ka ratang ho di bolella motswalle wa bona e motjha. Le hoja boholo ba bona bo tseba tlhahisoleseding ena, beha matsatsi a bona a tswalo haufi e le ho thusa ngwana ofe kapa ofe ya sa tsebeng hantle.

Dikarabo tse kgothaletswang

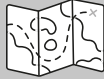
Dikarabo tsa baithuti di ka nna tsa akareletsa dilemo tsa bona, letsatsi leo ba hlahileng ka lona, phoofolo ya thatohatsi le sebapadiswa ya thatohatsi. Dumella dikarabo tse ding tse fanang ka tlhahisoleseding ya bona le dintho tseo ba di ratang le tseo ba sa di rateng.

Disebediswa

Buka ya Moithuti, pene / pensele
 Buka ya tshebetso ya DBE (Vol 1): Leqephe 2

Ruburiki ya tekanyetso e seng ya semmuso:

Moithuti o kgonne ho:	✓	✗
ngola lebitso, fane le dilemo tsa hae		
bolela letsatsi leo a hlahileng ka lona le sebaka seo a hlahetseng ho sona		
fana ka tlhahisoleseding ya dintho tseo a di ratang le tseo a sa di rateng		
bontsha ho hlomphe ho se tshwane.		

Nako ya ho utulla

Buka ya Moithuti leqephe la 3

Thuto ya Boithapollo ba Mmele e Matahantsweng: Dipapadi tsa setso

Baithuti ba sebetsa ka dihlopha.

Tataiso ya tshebetso

Hlalosa papadi eo Adamu a e bapalang. Botsa baithuti hore na dipapadi tsa bona tsa thatohatsi ke dife. Haeba nako e dumela, e re baithuti ba leke ho bapala papadi ya 'majwe a 5'. Ba hlalose hore e bapalwa dinaheng tse ngata lefatsheng.

Dikarabo tse kgothaletswang

Ena ke tshebetso ya sebele moo baithuti ba bapalang papadi.

Disebediswa

Buka ya Moithuti, majwe a manyane

Tshebetso 2

Buka ya Moithuti leqephe la 4

Baithuti ba sebetsa ka dihlopha.

Tataiso ya tshebetso

Ba bolelle ka kgopolo ya molanako ha o ntse o shebile ditshwantsho. Hatisa hore molanako ya moithuti e mong le e mong e qadile ha a hlaha mme e akareletsa dintho tsohle tsa bohlokwa tse etsahetseng bophelong ba hae ho fihlela jwale. Arola baithuti ka dihlopha mme le buisane ka ditshwantsho. Kgothaletsa baithuti hore ba bapise ditshwantsho le se ba etsahalletseng bophelong mme ba bolella sehlopha sa bona. Hopotsa baithuti hore ba fapanyetsane mme ba hlomphe ba bang ha ba ntse ba bua.

Hlalosa hore ba lokela ho botsa motho e moholo ka ketsahalo e kgethehileng e bileng teng mme ba ngole dipolelo tse hlano ka yona. Ona e tla lokela e be mosebetsi o etsetswang hae, ho netefatsa hore ba fuwa nako e lekaneng mme ba tsebe nako eo ho lebeletsweng hore pale eo ya bona e be e fedile.

Kotara ya 1

Dikarabo tse kgothaletswang ya 2

1. Baithuti ba sheba ditshwantsho le ho bua dihlopheng mabapi le se etsahalang setshwatshong ka seng.
2. Baithuti ba bua ka dintho tsa bohlokwa tseo ba di hopolang mabapi le maphelo a bona.
3. Baithuti ba lokela ho ngola dipolelo tse hlano ka ketsahalo e etsahetseng nakong e fetileng.
4. Dikarabo di tla fapana kaha ke tsa moithuti ka mong mme e mong le e mong o a ikgetha.

Disebediswa

Buka ya Moithuti, pene / pensele

Buka ya tshebetso ya DBE (Vol 1): Leqephe 3

Fana ka mehlala ya ona ka bomong ha le ntse le buisana ka ona.

- **molanako** - ntho eo re e sebedisang ho hlalosa tatellano ya ka moo dintho di etsahetseng. Ho tshwana le ha motho a pheta pale a sebedisa diketsahalo tsa bohlokwa ho hlalosa se etsahetseng, se ntseng se etsahala kapa se ka nnang sa etsahala nakong e tlang.
- **ketsahalalo** - ntho e etsahalang, e tlo etsahala kapa e seng e etsahetse

Tshebetso 3

Buka ya Moithuti leqephe la 5

Bonono bo Iqapelwang bo Hokahantsweng: Ho bopa ka mahlakore a 2 (2D)

Baithuti ba sebetsa ba le bang.

Tataiso ya tshebetso

Buisana le baithuti ka ditshwantsho tsa molanako e ho Buka ya Moithuti. Kgothaletsa hore ba bue ka diketsahalo tse ding tseo e ka nnang yaba ke tsa bohlokwa ho bona, tse kang ho kgenoha leino ka lekgetlo la pele kapa ho ba le phoofotswana ya lapeng.

Jwale hlalosa hore e mong le e mong o tla iketsetsa phoustara e bontshang dintho tse kgethehileng tseo e bileng diketsahalo tsa bohlokwa bophelong ba bona. Etsa bonnete ba hore ba na le disebediswa tsa bonono mme o ba fe nako sekolong le hae hore ba qete mosebetsi o na wa bona, kaha ba tla lokela ho buisana le ba malapa a bona ka diketsahalo tse, mme mohlomong ba ka nna ba sebedisa difoto.

Dikarabo tse kgothaletswang

Diketsahalo tsa molanako di tla fapana. Sebedisa ruburiki e ka tlase ho etsa tekanyetso e seng ya semmuso ya tshebetso ena.

Disebediswa

Buka ya Moithuti, pene / pensele

Buka ya tshebetso ya DBE (Vol 1): Leqephe 6

Khateboto, dipene tsa mebala, dikerayone, dikere le sekgomaretsi

Ruburiki ya tekanyetso e seng ya semmuso:

Moithuti o kgonne ho:	✓	✗
taka molanako		
sebedisa dintho tse takilweng / ditshwantsho ho bontsha diketsahalo		
ngola mantswa a tsamayang le ditshwantsho ho hlalosa diketsahalo		
sebedisa ditshwantsho tse sa tshwaneng ka bolokolohi		
bua ka phoustara ya hae ka tsela e hlakileng sehlopheng.		

Ntho e makatsang ya nakong fetileng bophelong ba ka**Tshebetso 4**

Buka ya Moithuti leqephe la 7

Baithuti ba sebetsa ba le bang.

Tataiso ya tshebetso

Sheba ditshwantsho le baithuti mme o ba kope hore ba hlalose seo ba se bonang. Etsa hore ho be le puisano, o hlalose se bolelwang ke ntho 'ya nako e fetileng' le 'ya hajwale' tabeng eo le ntseng le bua ka yona. Ha ho kgoneha, tlo le ntho e le nngwe kapa tse pedi kapa difoto tsa hao tsa nakong e fetileng ho tla bontsha baithuti e le selelekela sa tshebetso ya bona ya ho bontsha le ho pheta.

Hlalosa hore e mong le e mong o tla lokela ho tla le ntho e itseng ya nakong e fetileng ho tla e bontsha sehlopha le ho ba bolella ka yona. Ba dumelle hore ba buisane ka dintho tseo ba ka tlang le tsona mme o netefatse hore ba tseba nako eo ba lokelang ho tla di hlalisa sehlopheng.

Dikarabo tse kgothaletswang

Lenane la dintho tse tsamaisanang mmoho le tla fapana ho latela dintho tse kgethilweng ke baithuti. Amohela dintho tsohle tse pedi tse tsamayang mmoho.

Disebediswa

Buka ya Moithuti, pene / pensele

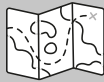
Buka ya tshebetso ya DBE (Vol 1):

Ditshwantsho tse eketsehileng le / kapa dintho tsa sebele tse bontshang dintho tsa nakong e fetileng le ya hona jwale.

Fana ka mehlala ya ona ka bomong ha le ntse le buisana ka ona.

- **ya nako e fetileng** – ntho e seng e etsahetse
- **ya hajwale** – ntho e etsahalang hona jwale
- **e makatsang** – ntho eo o batlang ho tseba ka yona; e hohelang maikutlo a hao

Nako ya ho utulla

Buka ya Moithuti leqephe la 8

Bonono bo Iqapelwang bo Hokahantsweng: Ho bopa ka mahlakore a 2 le a 3 (2D le 3D)

Tataiso ya tshebetso

Qala ka ho hlalosa hore phiramiti ke mohaho wa mehleng ya kgale. Ba botse hore na ke disheipi dife tsa 2D le 3D tseo ba di bonang phiramiting.

Hlalosa hore jwale ba tlo ithuta mokgwa wa ho taka phiramiti. O sebedisa ditaelo tse ho Buka ya Moithuti, bontsha sena ha ba ntse ba se etsa botong, mohato ka mohato ka tsela e bonolo. Netefatsa hore moithuti e mong le e mong o qetile mohato ka mong pele a fetela mohatong o latelang, ho fihlela ba qetile ho taka.

Jwale o ka ba fa baithuti hlama ya ho bapala mme o ba kope hore ba leke ho etsa phiramiti ya 3D. Haeba ba thatafallwa ho bona ka dikelellong tsa bona 3D, ba bontshe mohlala wa phiramiti ya 3D.

Kenyelletso

Dumella baithuti ba nang le bokoa mmeleng kapa ba sa kgoneng ho ngola ho ka etsa tse latelang: ho tla ka ditshwantsho kapa ho taka diphiramiti tse fapaneng.

Dikarabo tse kgothaletswang

Ena ke tshebetso ya sebele eo ho yona ho hahwang phiramiti ya 3D.

Disebediswa

Buka ya Moithuti

Rulara e etsang dintho tsa bonono, dipensele, pampiri, hlama ya ho bapala.

Fana ka mehlala ya ona ka bomong ha le ntse le buisana ka ona.

- **Moegepeta** - batho ba dulang naheng ya Egepeta
- **phiramiti** - moaho o moholo o ahilweng nako e telele e fetileng o nang le sheipi ya kgutlotharo

Ha re lekole

Buka ya Moithuti leqephe la 9

Tataiso ya tshebetso

Hlalosa hore baithuti ba tla etsa phoustara e mabapi le bona. E re ba bale le ho latela ditaelo moo ba leng bang. Sebedisa bokgoni ba bona ba ho sebetsa ba le bang mme o kope thuse ho lekanyetsa boemo ba bona ba kutlwisiso le bokgoni ba ho bala, ho utlwisisa se hlokwang le ho latela ditaelo.

Hlalosa hore na puisano ya dipotso ke eng pele baithuti ba tlatsa potso ya 2. Ba bolelle hore ba qale ka ho ngola nomoro e be ba ngola dipotso dibukeng tsa bona tsa mosebetsi. Jwale ba arole ka dihlopha tsa ba babedi mme o ba fe nako ya botsana dipotso le ho rekota dikarabo. Fa moithuti e mong le e mong monyetla wa ho bolela seo a ithutileng sona ka motswalle wa hae puisanong ya dipotso.

Dikarabo tse kgothaletswang

1. Diphoustara di tla fapana empa di lokela ho akareletsa dintlha tsohle tse boletsweng ho Buka ya Moithuti. Sebedisa lenane la tekolo ho lekanyetsa.
2. Baithuti ba lokela ho iketsetsa dipotso tse hlano tse mabapi le tlhahisoleseding ya botho, dintho tseo motho a di ratang le tseo a sa di ratang. Lekola tshebediso e nepahetseng ya mantswe a botsang (kae, eng, neng, jwang, jj) le tshebediso ya matshwao a potso. Dikarabo tse rekotilweng di lokela ho lekanyetswa empa e seng semmuso bakeng sa mopeletso, kerama le matshwao a puo. Seo ba ithutileng sona ka motswalle wa bona se ka lekanyetswa e le se builweng ka molomo (puo).

Disebediswa

Buka ya Moithuti

Khateboto, dikerayone, dimakasine, dikere, sekgomaretsi

Dipina/diphazele/ dipapadi tse eketsehileng

Mabapi le papadi ya boto

Mokgwa wa ho e bapala: Arola baiithuti ka dihlopha. Etsa dikhopi tsa thempoleiti ya papadi ya boto (Disebediswa Leqephe la Mosebetsi la 1). E re e mong le e mong sehlopheng a tle le dipotso tse 1–2 tsa seo ho ka buuwang ka sona ebe ba di ngola dibolokong (ho itshetlehile ka hore na ke baiithuti ba bakae sehlopheng), ba siye dibaka tse itseng di sa ngolwa. Ditlhaliso ke tsena bakeng sa dipotso tsa seo ho ka buuwang ka sona haeba baiithuti ba hloka tataiso:

- Papadi ya hao ya boto / papadi ya kantle /papadi ya inthaneteng ya thatohatsi ke efe?
- Sepote sa hao sa thatohatsi ke sefe?
- O dula le bomang?
- Pompong ya hao ya thatohatsi ke efe?
- Pale ya hao ya thatohatsi ke efe?
- Lenaneo la hao la TV la thatohatsi ke lefe?
- Letsatsi la hao la phomolo la thatohatsi leo lelapa leno le le ketekang ke lefe?

Fa baiithuti letaese le dintho tse balang. E re ba fapanyetsane ka ho lahlela letaese fatshe ebe ba araba dipotso ka bona ho fihlela ba fihla qetellong ya sekwere.

Na o ka mpa wa?

Mokgwa wa ho e bapala: Papadi ena e ka ba e qabolang kapa e sa qaboleng mme e sebetsa hantle ho fedisa tsitsipano bakeng sa 'ho tsebana'. Baiithuti ba lokela ho kgetha dipakeng tsa dintho tse pedi mme ba hlalose mabaka a dikarabo tsa bona. Etsa bonnete ba hore moithuti e mong le e mong o fumana monyetla wa ho araba bonyane potso e le nngwe. Haeba nako e le nyane, ba arole ka dihlopha mme o fe sehlopha ka seng metsotso e mmalwa ya ho bua ka dikarabo tsa e mong le e mong. Ho na le ditlhaliso tse ngata tsa dipotso inthaneteng. Tse ding tsa ditlhaliso tsa dipotso ke tse latelang:

- Na o ka mpa wa sesa le dishaka kapa wa robala betheng le dinoha?
- Na o ka mpa wa kgutlela morao ka dilemo tse 10 kapa wa fetela pele ka dilemo tse 10?
- Na o ka mpa wa ja lehe le tala kapa maleshwane?
- Na o ka mpa wa ya phomolong lebopong la lewatle kapa morung?
- Na o ka mpa wa kgona ho fofa kapa ho se bonahale?
- Na o ka mpa wa ba le robo e o etsetsang mosebetsi wa sekolo wa lapeng kapa e o etsetsang mesebetsi eo o tlamehang ho e etsa lapeng?

Papadi ya molanako ya 'lefatshe le potoloha letsatsi'

Mokgwa wa ho e bapala: E re baithuti ba eme ba entse sakanalankope. Beha pampiri e tshehla e sebopelo se tjihtja kapa karete bohareng ba sakanalankope ho emela letsatsi. Fa ngwana e mong le e mong khophi ya Disebediswa, Leqephe la Mosebetsi la 2 le pensele, ebe ba di beha fatshe ka pela bona

Ba rute mantswe a pina ya khorase ya 'The farmer's in the dell'.

Le-fa-tshe le po-to-

lo-ha le le-tsa-tsi

se-le-mo so-hle

re lemo se le seng!

Mola wa ho qetela o tla fetoha nako e nngwe le e nngwe ha 'letsatsi' le potolohilwe, e be re lemo di pedi, re lemo di tharo, re lemo di nne, ji.

Baithuti ba bina pina ena ha ba ntse ba tsamaya ho potoloha 'letsatsi'. Lekgetlo le leng le le leng ha ba qeta ho potoloha letsatsi, ba ema ka pela dipampiri tsa bona e be ba taka ntho e itseng eo ba ka e etsang ha ba le selemong seo. (Fana ka ditlhaliso tsa dintho tsa bohlokwa tse finyellwang bakeng sa ba dilemo di nyenyane.) Qetelong ya tshebetso ena, baithuti ba ka maneha molanako ya bona ya dintho tsa bohlokwa tseo ba di finyeletseng sehlopheng.

Dipina le Dipapadi

Bonono bo Iqapelwang le Thuto ya Boithapollo ba Mmele

Bakeng sa tshebetso ena, o tla hloka dibolo bakeng sa ho di raha le theipi kapa tjhoko bakeng sa ho taka mola o qalang bakeng sa diketsahalo tsa diatlelete.

Futhumatsang mmele ka ho lebisa tlhokomelo ho hemeng (ka mohlala, hulang moya haholo butle e be le etsa eka le budula balune butle). Latelang mekgwa e bonolo ya ho ikotlolla, ho otlolla matsoho le ho kobeha thekeng.

Lehlakore: Arola baiithuti ka dihlopha tsa bobedi ka bobedi ebe o re ba rahelane bolo, ba sebedise leoto la leqele le la lehoja.

Morethetho: E re baiithuti ba eme moleng o qalang bakeng sa lebelo le botswalle. Bontsha hore na ba lokela ho kgumama jwang le ho ema ba itokisitse pele ba tlloseletsa ho matha lebelo le lekgutshwane (moleng... itokiseng... mathang!).

Jwale e re ba eme moleng ebe o hlalosa hore ba tla leka ho qhomela pele ka hohle ka moo ba ka kgonang ba ntse ba fapanya maoto (bontsha ketso ya ho qhomela pele ka ho namalatsa). E re ba leke sena makgetlo a mmalwa ho fihlela ba fumane hore na ke leoto lefe leo ba utlwang ho le bonolo ho tlaha ka lona pele.

E re baiithuti ba phomotse mmele ka ho robala ba shebile hodimo mme ba inahane ba hema moya o monate o phodileng.

Ruburiki ya tekanyetso e seng ya semmuso:

Moithuti o kgonne ho:	✓	✗
nka karolo diketsong tsa ho futhumatsa mmele le ho o phomotsa		
raha bolo ka leoto la leqele le la lehoja		
nka karolo lebelong le lekgutshwanyane le neng le mathwa ka morethetho		
fumana hore na ke leoto lefe leo a utlwang ho le bonolo ho tlaha ka lona pele.		

Iqapele le ho toloka

O sebedisa pina e bonolo eo baiuthuti ba e tsebang. E re ba futhumatse mantswa ka ho bina ka lentse le le leng le kopaneng, le dumellanang le ka nako e le nngwe.

Jwale e re baiuthuti ba dule dideskeng tsa bona. Ba tla hlahisa dipaterone tsa morethetho ka ho sebedisa mokgwa wa ho otlanya, ba otle dideske tsa bona le ho opa diatla. Qala ka ho ba ruta morethetho o bonolo, ka mohlala, ho opa diatla habedi, ebe ba otlala dideske tsa bona hanngwe.

O ka lelefatsa morethetho ona haeba baiuthuti kaofela ba sa sokole, ka ho ngola dinoto botong ho ba tlwaetsa ho bala morethetho.

Jwale ho ka thusa ho ba hlaloesetsa dinoto le dikgefu.

Palo ya dinoto:

- Semibrive (noto e feletseng): dibiti tse nne
- Minimi (halofo ya noto): dibiti tse pedi
- Kroshete (kotara ya noto): biti e le nngwe

Palo ya dikgefu:

- Kgefu ya semibrive: dibiti tse nne
- Kgefu ya minimi: biti tse pedi
- Kgefu ya kroshete: biti e le nngwe

Hang ha morethetho o tshwerwe, bapalang papadi ya tshwantshiso ka ho etsa hore bana ba bitse mabitso a bona ka morethetho. Sena se ka matahanngwa le sehlooho mme ha qetellwa ho bitswa dijo tsa thatohatsi, diphoofolo le tse ding.

E le ho phethela, bontsha baiuthuti setshwatsho hape moo Adamu a rutang metswalle ya hae ho bapala papadi. Arola baiuthuti ka dihlopha e be o re ba iketse eka ke metswalle e ithutang ho bapala papadi. Ba kgothaleitse hore ba feteletse dintho mme ba natelwe ke kamoo ba bapalang papadi kateng.

Ruburiki ya tekanyetso e seng ya semmuso:

Moithuti o kgonne ho:	✓	✗
bina pina e tsejwang ka lentse le le leng le kopaneng		
tsamaisana le morethetho o bonolo ka ho otlanya dintho		
bapala papadi ya tshwantshiso ka morethetho		
nka karolo papading ya ho iketsa e ka ke e mong		

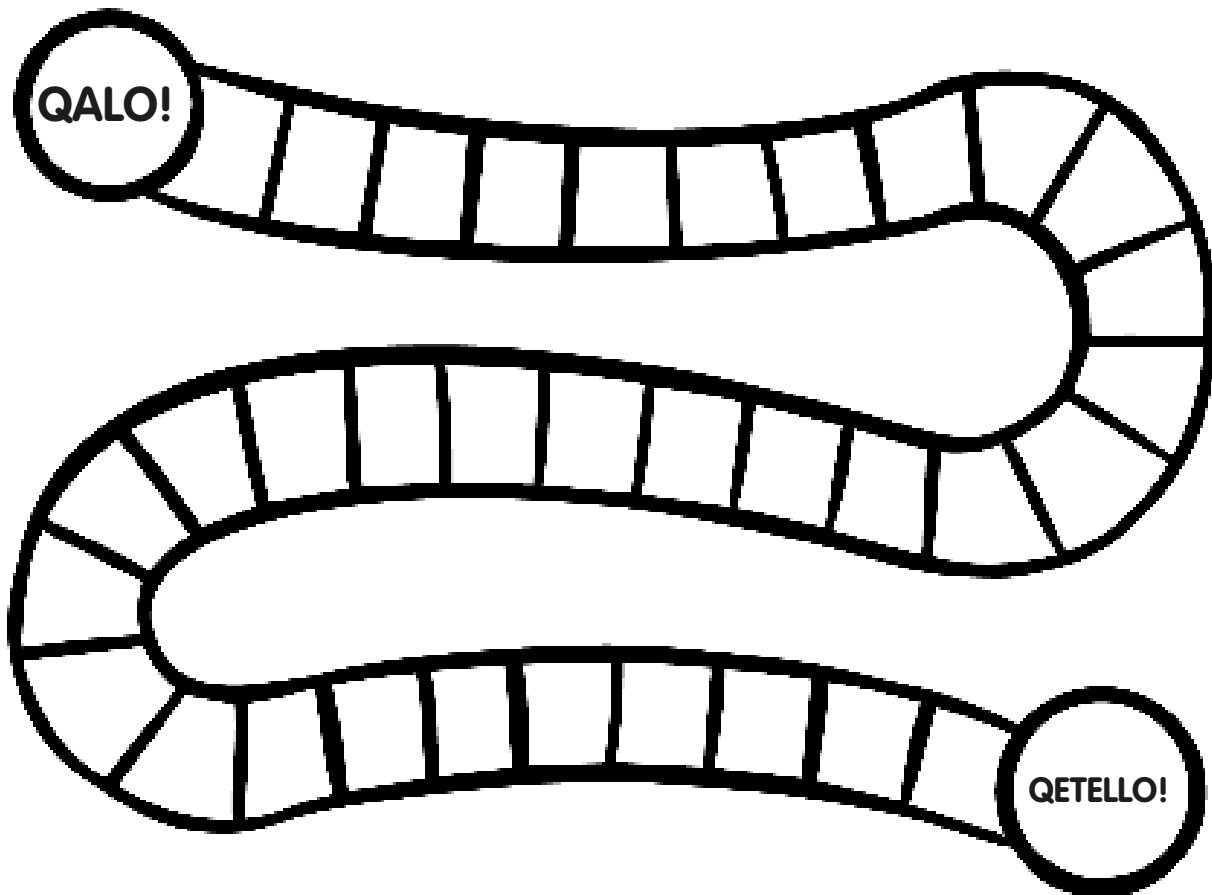
Sesebediswa Leqephe la Mosebetsi 1

Lebitso le fane:

Kereiti

Letsatsi:

Mohlala:

I. Qetella dipolelo:

Lebitso la ka ke _____

Ke na le dilemo tse _____.

Ke (moshanyana/ngwanana) _____

Ke hlahile ka la (letsatsi) ____ (kgwedi)
____ (selemo) .

Naha eo ke hlahetseng ho yona ke

Ke kena sekolo _____

Lebitso la titjhere ya ka ke _____

Lebitso la motswalle wa ka ke _____

Dijo tsa ka tsa thatohatsi ke _____

Mmala wa ka wa thatohatsi ke _____

- Thandi o leka ho etsa molanako ya dintho tse etsahetseng bophelong ba hae. Mo behele tsona ka tatellano ka ho ngola 1, 2, 3, 4, kapa 5 ka sekwereng se haufi le ketsahalo

	Ke kopane le titjhere ya ka e ntjha ha ke le Kereiting ya 3!
	Ke hlahetse Afrika Borwa.
	Ke qadile ho ya sekolong se setjha ha ke le Kereiting ya 1.
	Ke ile ka fumana ledinyane la ntja ha ke le Kereiting ya 2.
	Ke ithutile ho tsamaya le ho bua.

- Lelapa leno ke karolo ya bohlokwa ya nakong e fetileng le ya hona jwale. Taka setshwantsho sa bona mona: